

Avis ord la pratica pertuccont la promoziun integrativa Zercladur 2014

Igl inspektorat da scola ha scumiau en tuttas 142 scolas dil Grischun las experientschas fatgas en connex cun la realisaziun dalla promoziun integrativa. Quei ei succedi entras ina analisa swot ch'igl inspektorat da scola ha fatg cun las direcziuns da scola respectivamein ils presidis da scola. Las enconuschientschas da quei process ein resumadas en quei avis.

Las constataziuns formuladas giusut fuorman in **agid da s'orientar per las direcziuns da scola** e duein sustener las scolas el process da realisar la promoziun integrativa

enteifer lur scola el decuors dils proxims onns (mira grafica). Quei avis cumpletescha pia ils documents da basa avon maun (lescha da scola, ordinaziun da scola e las directives davart las mesiras da pedagogia speciala). El ei **buca ina ulteriura directiva** e fa buca la pretensiun da vegnir realisau immediatamein ellas scolas.

La direcziun dalla scola diregia il process e la planisaziun ella scola el senn d'ina scola integrativa. Ella porta la responsabladad per la direcziun professionala e controllescha la realisaziun. Igl inspektorat ed auters posts dil fatg fan amogna sustegn.

Instrucziun e collaboraziun interna

Instrucziun

Las finamiras dalla classa e la planisaziun dalla promoziun *serefereschan* ina a l'autra. La pedagoga curativa enconuscha las finamiras dalla classa, la PI da classa enconuscha las finamiras da promoziun dallas singulas scolaras ni dils singuls scolaras. Las tematicas dalla lecziun, ella quala la promoziun integrativa ha liug, stattan en relaziun cun la planisaziun dalla promoziun.

Aschi bein la planisaziun digl onn, dil quartal e dall'jamna sco era la planisaziun dalla promoziun ein *transparentas* per la PI da classa e per la pedagoga curativa. La planisaziun succeda *ad uras* e vegn messa a disposiziun vicendeivlamein (p.ex. ina jamna avon). L'investa ella preparaziun, ella planisaziun sco era els plans dall'jamna ei adina garantida.

Las finamiras d'emprender dalla classa vegnan fixadas entras la PI da classa e fuorman il punct da partenza per la planisaziun comunabla dalla lecziun. L'adattaziun e l'individualisaziun dallas finamiras d'emprender per la promoziun integrativa dallas singulas scolaras ni dils singuls scolaras vegnan pér possibilitadas entras quei punct da partenza comunabel.

L'organisaziun dall'instrucziun e las metodos d'instruir ein d'eleger aschia che la pedagoga curativa sa separticipar activamein all'instrucziun e che la promoziun integrativa ei pusseivla.

La *collaboraziun* ei reglada ellas cundiziuns d'engaschament e circumscretta els *carnets da duer* a moda ligionta.

La **funcziun** respectivamein las **cumpetenzas** ed ils **pensums** dalla PI da classa e dalla pedagoga curativa ein sclaridas. Ils differents models da **collaboraziun** vegnan reflectai e discutai el team dallas personas d'instrucziun. La cumpetenza dil fatg ed il knowhow da tuts vegn utilisaus.

Las spetgas e las directivas pertuccont la **participaziun dalla pedagoga curativa e la persona d'instrucziun dil fatg** a dis da sport, occurrenzas specialas, sesidas, seras da geniturs, discuors etc. ein da definir claramein.

La pedagoga curativa lavura en emprema lingia el rom dalla promoziun integrativa. **Occupaziuns** sco substituziun, survegilanza ni assistenza ein da tschentar en damonda.

La collaboraziun denter la PI da classa e la pedagoga curativa sco era l'instrucziun responsada comunablamein vegnan **reflectadas** regularmeim arisguard il success e l'efficacitad.

La direcziun da scola ha **investa en tut las cunvegns** ed examinescha la qualitat dalla collaboraziun.

Denter las pedagogas curativas dat ei in **brat professional** (eventualmeim cun sustegn digl SPS ni dad autras personas specializadas) en fuorma d'intervisiun, da conferenzas da scalem ni da formaziuns supplementaras specificas per il rom.

Per pedagogas curativas senza experientscha / scolaziun corrispudenta ei in sustegn professional da cussegljar, per ex. entras ina pedagoga curativa cun experientscha.

Planisaziun dalla promoziun

Il **ciclus da planisaziun dalla promoziun** (proceder, terminis) ei reglada a moda unificada per l'entira scola.

Ils discuors da verificaziun vegnan realisai **en responsabilidad comunabla** denter la PI da classa e la pedagoga curativa. Igl ei clar, tgi ch'ei responsabels per l'invitaziun, il lead ed il protocol.

Las **planisaziuns dalla promoziun** en ina scola sebasan sin structuradas unificadas e vegnan realisadas a moda e maniera **ligionta**.

Las pedagogas curativas han la pusseivladad d'utilisar **exempels, musters e tools** per las planisaziuns dalla promoziun ed ils rapports d'emprender. La redacziun dils plans da promoziun stat ella cumpetenza dalla pedagoga curativa.

La **planisaziun dalla promoziun s'orientescha allas finamiras tematicas dalla classa** e las finamiras da promoziun ein deducidas dallas finamiras surordinadas dil **discuors da verificaziun**. Tuttas personas dil fatg (inclus las terapeutas, logopedas e.a.) vegnan involucadas a moda interdisciplinara ella planisaziun dalla promoziun.

Las **planisaziuns dalla promoziun** ein **accessiblas** per tut las personas dil fatg.

La direcziun da scola ha **investa** ellas planisaziuns dalla promoziun; ella pretenda in standard professional ed ina documentaziun ligionta. Ella regla la **distribuziun e l'archivaziun** a moda unificada.

Planisaziun

Engaschament

Il pensum da lavur e las incaricas dallas pedagogas curativas ein sclaridas claramein. Il pensum da lavur dalla pedagoga curativa en in liug da scola ei planisau a moda favoreivla. Sche pusseivel ein las lecziuns da SSI e da PIN d'ina classa attribuidas ad ina pedagoga curativa (temps da preschientscha en ina classa, pli paucas personas da contact per ina classa). La pedagoga curativa ha buca memia bia classas d'instrucziun.

Pedagogas curativas cun scolaziun han la preferenza tier igl engaschament. La qualificaziun professiunala e la promptadad da cooperar stattan el center. Personas d'instrucziun adattadas vegnan motivadas d'absolver la scolaziun da pedagogia curativa.

La responsabladad generala dil personal ei reglada claramein per pedagogas curativas ch'ei engaschadas tier *differentes patruns* (center da cumpetenzza e vischnaunca).

Planisaziun dils pensums

La direcziun da scola sa **reparter las resursas** a moda flexibla e dispona dad in **pool da lecziuns** cun reserva. Aschia dat ei la pusseivladad da reagir, sche il basegns da promoziun semida durant igl onn da scola.

Il basegns per mesiras dalla pedagogia speciala vegn eruius regularmeins, evaluau e reflectaus. Il basegns empala la purschida.

La direcziun da scola sustegn la *cuntinuitad el team*. La collaboraziun denter la PI da classa e la pedagoga curativa vegn optimada entras ina collaboraziun cuntinuonta a pli lunga vesta.

En scolas grondas *instruescha* la pedagoga curativa *sil medem scalem* (scoletta – 3. classa / 4. – 6. classa / scalem superiur). Aschia sa ella sespecialisar sil camp dalla materia sco era sil camp metodic-didactic.

Pladir *assistenzas* per discargar las classas e las personas d'instrucziun sa esser in agid e sustegn. Ellas remplazzan denton buc las incaricas dalla pedagoga curativa.

La *medema pedagoga curativa* ei reponsabla per PIN P, PIN S, PIN C e sche pusseivel era per la scola speciala integrativa. Da principi lavura mo ina pedagoga curativa en ina classa.

Egl urari vegn reservau *blocs da matematica e lungatg sur pliras classas* per la promoziun integrativa. Cheutras san ins tener liber *blocs coordinai* per la promoziun integrativa. Tenor basegns sa la promoziun era haver liug en gruppas pintgas (parcialmeins integrativ).

Las *lecziuns da discussiun* (indemnisadas u buc indemnisadas specialmeins) ein declaradas egl urari a moda ligionta.

Viadis e *midadas dil liug da scola* vegnan risguardai ella planisaziun digl urari.

Las *cundiziuns dallas localitads* possibiliteschan ina instrucziun parcialmeins integrativa ed ina promoziun dallas scolaras / dils scolaras cun duns specials (localitads da gruppa, stanza da resursas, materialias da promoziun).

Urari da scola

Svilup dall'organisaziun e dall'instrucziun

Il svilup dall'instrucziun metta la peisa sin *la pratica cun heterogenitad* ella stanza da scola.

Ils *proceders* sil sectur dallas mesiras da pedagogia speciala ein reglaj claramain a scret.

En scolas pli grondas definescha la direcziun da scola in *team dil fatg*, che consista ord il meinascola, ina pedagoga curativa, ina PI da classa ed eventualmein il/la psicolog/a da scola. En scolas senza direcziun da scola ein il cussegl da scola, la pedagoga curativa e la PI da classa involucadas.

El team da scola dat ei *cunvegnas* davart ils cuntegns dils divers secturs da promoziun.

Las *finamiras el sectur PIN P* vegnan fixadas precedentamein ed ils cuntegns vegnan elaborai. La planisaziun sa succeder sur pliras jamnas, p. ex. planisaziun dil quartal, gliesta cun tematicas pusseivlas per las lecziuns da PIN P, sequenzas elaboradas comunablamein e sedrizzadas al basegns dallas scolaras / dils scolars (p.ex. promoziun supplementara per affons da lungatg jester). In *portfolio da classa* ei in bien instrument per remarcar quels cuntegns.

Experienzas ord las lecziuns da PIN vegnan evaluadas e reflectadas regularmein (Co sa teamteaching funcziunar? Tgei ei buna instrucziun da promoziun?).

La promoziun dils talents sto vegnir risguardada commensuradamein en l'instrucziun. La scola ha formulau obligaziuns en connex cun la promoziun da talents, p.ex. concept, persuna d'instrucziun cun incumbensa concreta, inputs regulars el team, persuna dil fatg cun scolaziun specifica (scolaziun CAS e/ni savida dil fatg specifica).

Las *finamiras e las diversificaziuns* dallas differentas mesiras da promoziun ein claras a tut ils pertuccai. Las purschidas ein vesiblas egl urari da scola. **PIN S** duei vegnir risguardada en la plansaziun dall'instrucziun.

Las mesiras da promoziun vegnan examinadas regularmein. Cunzun tier midadas dil scalem dalla primara en la superiura vegnan las mesiras da promoziun giudicadas da niev. Era duei la PIN esser ina part integrala dil *discuors da resun* denter las PI dalla 6. classa e dil scalem superiur.

La direcziun da scola reagescha proactivamein, sch'ei dat *indezis da grond squetsch* el sistem (sustegn cun personal supplementar, cussegliaziun dil fatg, purschidas da timeout).

La *midada da cultura / da paradigma* en connex cun la promoziun integrativa e la renconuschientscha dalla heterogenitad vegnan sustenidas activamein.

Materialias da basa elaboradas, sco p.ex. sequenzas d'emprender, fegls da lavur stattan a disposiziun a tuttas PI.

La direcziun dalla scola definescha la realisaziun dalla promoziun integrativa sco part integrala dil *svilup dall'instrucziun e dall'organisaziun* (brat professional e pedagogic). Il program da scola risguarda tematicas dalla promoziun integrativa ella formaziun supplementara.

Collaboraziun externa ed informaziun

Tut ils geniturs vegnan informai activamein davart la realisaziun dalla promoziun integrativa sco era davart la pratica da giudicar las scholaras ed ils scholars (part obligatoria dalla sera da geniturs). La pedagogia curativa ei obligada da far part allas seras da geniturs.

Purschidas e *survetschs* dils posts specialisai dil cantun vegnan nezegiai.

Abreviaziuns:

PI: Persuna d'instrucziun

SPS: Survetsch psicologic da scola

SSI: Scola speciala integrativa

PIN: Promoziun integrativa

PIN P: Promoziun integrativa sco prevenziun

PIN C: Promoziun integrativa cun adattaziun dallas finamiras

PIN S: Promoziun integrativa senza adattaziun dallas finamiras